

2. Спираючись на дані опитування, було виявлено занедовлення студентами навчальним процесом. Перенасичення навчальної програми предметами й підвищені вимоги викладачів приводять до того, що студенти дуже перенавантаженні, отже, в них губиться інтерес до навчання, не засвоюються якісно знання. Необхідно модернізувати технології й методи навчання, залучити інноваційні технології.
3. Самооцінка студентів носить формальний і не об'єктивний характер. Потрібно розробити й різноманітні форми оцінки й контролю.
4. Більшість студентів не можуть одночасно працювати та вчитись це зумовлено тим, що навантаження на роботі та інституті не дають змогу повноцінно оволодіти обома процесами одночасно. Хоча, як відмітили студенти, для більшості робота є засобом матеріальної підтримки, а деяким вона робить приємність і є засобом самореалізації.

Література:

1. Крахмалев А.П. Якість освіти, як актуальна проблема керування. – Омськ: ОмГПУ, 2001.
2. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи – К.:К.І.С, 2004.
3. Якість освіти: проблеми. IV міжнародна науково-методологічна конференція. – Новосибірськ, 2001.

Н.В.Кузьменко

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК ВИХОВНИЙ ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

В данній статъе делается попытка определить компоненты системы внеаудиторной воспитательной работы, как воспитательного средства профессионального образования.

The attempt to define components of system of extracurricular pedagogical work as an educational mean of professional education is made in this article.

Постановка проблеми. Процес становлення студента як фахівця складається з декількох етапів: усвідомлення соціальної ролі праці фахівця, сприйняття вимог майбутньої професії, свідомого пред'явлення цих вимог до себе а також повинна бути сформована самопрезентація, самоактуалізація та ін. Адже в сучасних умовах

ринку праці майбутній фахівець повинен бути конкурентно спроможним і відповідати потребам ринку.

Ці етапи професійного становлення майбутнього фахівця складають основу професійно-фахового виховання у вищому технічному навчальному закладі (ВТНЗ), процес якого включає в себе навчальну, наукову, позааудиторну та суспільну роботу. Також виховний процес у вищому технічному навчальному закладі реалізує принципи виховання, що визначені концепцією виховання дітей та молоді у національній системі освіти.

Не остання роль у професійному становленні майбутнього фахівця належить позааудиторній виховній роботі, яка, в свою чергу, з теоретичними заняттями і різними видами практики (тобто в системі) ставить студента в умови більш близькі до самостійної професійної роботи.

Отже, метою даного дослідження є визначити основні компоненти системи позааудиторної виховної роботи.

Аналіз останніх досліджень. До основи розробки та реалізації моделі виховної позааудиторної роботи належать теорії цілісного педагогічного процесу (Ю.К.Бабанський, В.П.Беспалько, В.В.Краєвський), педагогічних систем (Ю.К.Бабанський, Н.В.Кузьміна), сучасні концепції виховання (В.А.Караковський, А.В.Мудрик, Л.І.Новікова, Н.Е.Щюркова), теоретико-методологічні основи моделювання виховних систем освітніх закладів (Л.І.Новікова, Е.Н.Степанов).

Доброчинним середовищем для розвитку особистості студента, формування його самоствердження є позааудиторна виховна робота ВТНЗ як сукупність перетворюючих дій, чинених за межами навчального процесу у безпосередньому зв'язку з ним. Вона має власну специфіку, методи, критерії оцінки результатів діяльності (Є.В.Мещерякова). Позааудиторна виховна робота, по-перше, є одним із засобів виховання готовності студентів до професійної діяльності, по-друге, є додатковим джерелом часу в системі навчально-виховного процесу ВТНЗ і, по-третє, організовується в межах вільного часу студентів.

Виходячи з аналізу ряду психолого-педагогічних досліджень і на основі положення про те, що позааудиторна виховна робота повинна стати одним із засобів формування самоствердження студентів, ми спробували визначити, що таке позааудиторна робота і виділити особливості позааудиторної роботи (тісний зв'язок з науково-дослідною діяльністю студентів; свобода вибору форм і ступеню своєї

участі на основі добровільності; незалученості до навчального плану, тобто виконання її у вільний час і понад обов'язковий програмний мінімум; поєднання самостійної діяльності та ініціативи у співробітництві з викладачем; широке використання методів стимулювання активності учасників; новизна змісту, форм і методів роботи).

До змісту виховної позааудиторної роботи відноситься діяльність педагогів та студентів, яка здійснюється за наступними напрямками: патріотичне та полікультурне (направлене на формування соціокультурних якостей фахівця та патріотизму), професійне (забезпечує процес цілеспрямованого формування професійно вагомих якостей майбутнього фахівця), ідейно-правове (передбачає формування у студентів міжкультурної толерантності, наукового світогляду, конституційних позицій особистості), культурно-естетичне (спрямоване на розвиток здібностей студентів до повоцінного сприйняття і вірного розуміння прекрасного, виховання естетичного смаку та ідеалу) [1].

Особливості позааудиторної виховної роботи пояснюються розмаїтістю задач, вирішення яких забезпечує результативність професійного виховання студентів. Під час організації та при проведенні позааудиторної виховної роботи необхідно вирішувати наступні задачі: конкретизувати уявлення студентів про суть та специфіку майбутньої праці; поглибити та розширити фаховий кругозір; удосконалювати фахові уміння та навички; розвивати фахові здібності; формувати професійне мислення і установку на оволодіння професією, здібність до творчої праці; сформувати потребу в професійній самоосвіті і самовихованні; вдосконалювати професійно значущі властивості і якості особистості.

Характерною особливістю організації позааудиторної виховної роботи є використання в її процесі такої системи комунікації, яка дає студентам можливість обмінюватися своїми думками і спостереженнями, співвідносити свої погляди і оцінки з позицій професійних вимог і з точки зору інших її учасників, щоб кожен знайшов місце в загальній справі, був відповідальним перед іншими і збагачувався їх досвідом.

Установки, цінності, усвідомлені інтереси визначають професійні потреби особистості, закріплюють їх на окремих видах діяльності. Орієнтації, що формуються, забезпечують сталість професійної поведінки і роблять її незалежною від ситуативних обставин. Засвоєння мотиваційних уявлень є складним процесом у

формуванні майбутнього фахівця а також важливою задачею професійного виховання, в реалізації якої чималу роль відіграє позааудиторна виховна робота.

Правильно організована позааудиторна виховна робота розвиває у студентів потребу у вивченні фахової теорії, пробуджує інтерес до наукової літератури, тим самим удосконалює в них такі важливі якості особистості, як пізнавальні інтереси і потреби, уважність, звичку до сюжетатичної роботи над собою, формує основи професійних переконань.

Не менш важливою задачею позааудиторної роботи є виховання у майбутніх фахівців упевненості в своїх силах, здібностях, можливостях та внутрішній дисциплінованості. Успішно вирішити її можливо лише в тому випадку, як що студенти отримують завдання з урахуванням своїх сил і можливостей, інтересів і здібностей.

Колективна позааудиторна робота піднімає кожного студента на сходинку вище у професійному кругозорі, професійних знаннях, розвитку професійних творчих здібностей, естетичних потреб, професійного мислення – без чого неможлива особистість сучасного фахівця [4].

В усіх вищих навчальних закладах позааудиторна діяльність має професійну спрямованість. Важливе місце відводиться пропаганді національних трудових традицій, адже значення і дієвість трудових традицій, багатство змісту визначають їх виняткову роль у вихованні майбутніх спеціалістів.

Позааудиторна виховна робота має масовий, груповий та індивідуальний характер. У процесі масових форм позааудиторної виховної роботи педагоги залучають широку аудиторію студентів до інформаційних повідомлень, у процесі групових форм роботи – до взаємного спілкування, а індивідуальні форми мають свої особливості відповідно до поставленої мети. Для отримання більш ефективного результату рекомендується використовувати як масові, групові, так і індивідуальні форми роботи. У педагогічній літературі під формою організації виховного процесу розуміють спосіб виховного впливу, що відображає внутрішній взаємозв'язок різних елементів і стосунки пдагогів і студентів [3].

За аналізом літературних джерел можна виділити найбільш характерні загальні принципи позааудиторної виховної роботи – добровільності, урахування індивідуальних особливостей студента. До принципів позааудиторної роботи можна віднести принцип комунікативної активності (принцип, що стимулює і залучає студентів

до використання нових, невідомих їм матеріалів, пізнавальна цінність яких викликає потребу у спілкуванні, підвищують його якісний рівень, що стимулює комунікативну компетентність студентів).

Розглянемо важливі принципи позааудиторної виховної роботи. Однією з найважливіших задач позааудиторної роботи є формування у студентів пізнавального інтересу. Такий інтерес не може виникнути, як що робота виконується без бажання примусово. Тому вважається, що принцип добровільності є одним з найважливіших принципів позааудиторної роботи. Відомо, що за рівнями загального розвитку, спрямованості інтересів і рисами характеру студенти відрізняються один від одного. Якщо ігнорувати ці відмінності, неможливо досягти успіху у позааудиторній роботі. Принцип урахування індивідуальних особливостей дозволяє враховувати рівні розвитку кожного студента і, виходячи із цього, коригувати усі види робіт, які проводяться з кожним студентом.

Знову ж таки позааудиторну роботу можна поділити на масову, групову та індивідуальну. Усі ці види позааудиторної виховної роботи відрізняються між собою не тільки кількістю учасників, але мають свої організаційні форми, методи і зміст [5].

Говорячи про індивідуальну позааудиторну роботу, можна виокремити дві можливості. По-перше, епізодичне виконання окремих доручень студентами з метою залучення до більш систематичної роботи. По-друге, можна говорити про роботу зі студентами, які вже цілком свідомо вирішили спеціалізуватися за даним напрямом і яких не може задовольнити рівень вже проведених групових занять.

Групова робота охоплює передусім студентів, у яких вже пробудився інтерес до фахового напрямку.

До масових форм можна віднести науково-практичні конференції, зустрічі за професією, проведення олімпіад та ін. [5].

Позааудиторна виховна робота у ВТНЗ, за С.С.Вітвицькою, проводиться на основі активності та самостійності студентів за умови керівної ролі студентського активу і фахової допомоги викладачів-кураторів та студентського самоврядування. Позааудиторна виховна робота стимулює формування особистості майбутнього фахівця у контексті професіоналізації всіх виховних впливів на студентів.

Професіоналізація позааудиторної виховної роботи вміщує "спеціалізацію", тобто урахування специфіки ВТНЗ, факультету, кафедри, надаючи всій системі навчально-виховної роботи професійної спрямованості, широко застосовуючи у практиці виховання прикладів із професійної діяльності.

Основними напрямками позааудиторної виховної роботи можна вважати: врахування специфіки факультету, кафедри при організації та проведенні виховної роботи із студентами; широке використання форм, що відображають специфіку професійної діяльності майбутніх фахівців; моделювання і розв'язання професійних ситуацій; вдосконалення умінь і особистих якостей майбутніх фахівців у процесі включення їх до активної позааудиторної виховної діяльності; психолого-педагогічне обґрунтування методів і форм позааудиторної роботи студентів.

Основними напрямками виховної роботи у ВТНЗ є: формування наукового світогляду; громадянське та патріотичне виховання; правове виховання; моральне виховання; трудове, фізичне виховання; екологічне виховання; професійно-технічне виховання.

Основними засобами і формами реалізації цих напрямів роботи у вищому технічному навчальному закладі, і не тільки в технічному, є: диспути, вечори, конференції, читацькі конференції, бесіди, свята, лекції, зустрічі та інше [2].

Висновки. Позааудиторна виховна робота – це сукупність різних форм і методів виховного впливу на студентів з метою становлення їх професійного світогляду, професійно важливих властивостей та рис характеру, умінь та навичок, потреби та здібності до творчої праці. Позааудиторна виховна робота виступає додатковим джерелом часу, що дозволяє більш цілеспрямовано і результативно вирішувати завдання професійного виховання студентів в умовах ВТНЗ.

Література

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 книгах. Книга 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади: навчально-методичний посібник. – К.: Либідь, 2003. – 344с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316с.
3. Гнутель Я. Виховна робота в сучасних умовах: теорія і методика. – Тернопіль, 1998. – 262с.
4. Кондрашова Л.В. Внеаудиторная работа по педагогике в педагогическом институте. – Киев; Одесса: Выща шк. Головное изд-во, 1988. – 160 с.
5. Никишов А.М. Организация воспитания школьников. – М.: Просвещение, 1995. – 58с.

6. Савина С.Н. Внеклассная работа по иностранным языкам в средней школе. – М.: Просвещение, 1991. – 160с.

С.О.Смолова

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

В статье рассматривается эффективность использования метода проектов при изучении немецкого языка в процессе вузовской подготовки будущих учителей иностранных языков.

In article to be considered effectiveness of using the projects' method during studying the German language in the process of teaching the future teachers of foreign languages in institution of higher educational.

Потреба суспільства в якійсній професійній освіті підвищує вимоги до сучасного навчання в практиці вищої школи. Соціально-економічні зміни активізують процеси оновлення вузівської політики, зміни відношень сторін педагогічного процесу. У зв'язку зі стійкою тенденцією щодо демократизації навчального вузівського процесу значну роль у його структурі відіграє взаємодія викладача і студентів, а також пошук найбільш ефективних форм і методів підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Реформування системи навчання у вищій школі обумовлює необхідність використання проектного методу в процесі підготовки конкурентноздатних фахівців. Метод проектів виник у 20-і роки нинішнього століття у США і розвивався у межах гуманістичного напрямку у філософії та освіті, в педагогічних поглядах та експериментальній роботі Дж.Дьюї, В.Х.Кіппатрика. Упровадженням методу проектів у навчальний процес вищої та середньої школи активно займаються Г.Селевко, М.Кларін, Е.Полат, Д.Левітес, Л.Кондрашова, І.Зязюн, Л.Пироженко, О.Пометун, Г.Фрейман, О.Пехота, О.Якубовська та інші.

В основу цього методу покладено ідею побудови навчання на активній основі, через самостійну і практичну діяльність студентів, з урахуванням їхніх особистих інтересів. Метод проектування сприяє формуванню самостійної, творчої особистості майбутнього фахівця і є одним з інноваційних методів навчання. Характерною ознакою методу проектів є органічна і повна узгодженість вузівського навчання з навколишнім життям, різноманітними інтересами кожного студента. Метод проектів є методом пошуку.

Сучасна педагогіка розрізняє такі типи проектів: дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані. Робота над